

Protocol Leesproblemen en dyslexie

Geloof in onderwijs

DE ARK - DE WEGWIJZER - ICHTHUSSCHOOL - DE RANK -
KON. JULIANASCHOOL - KON. WILHELMINASCHOOL - EBEN-HAËZER - DE BRON

Inhoudsopgave

1 Protocol Dyslexie	3
1.1 Wat is dyslexie?	3
1.1.1 Criteria voor ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED)	3
1.1.2 Achterstand	3
1.1.3 Hardnekkigheid	3
1.1.4 Enkelvoudigheid	4
1.2 Screening	4
1.3 Stappenplan	4
Zorgniveau 1	5
Zorgniveau 2	5
Zorgniveau 3	5
Zorgniveau 4	5
2 Dyslexieonderzoek	5
2.1 Zoek een behandelaar	5
2.2 Ouders melden zich aan.	5
2.3 School	6
2.4 Behandelaar	6
2.5 Behandeling	6
3 Meer informatie	6

CONTACTGEGEVENS

ADRES Hoofdstraat 69a, 2861 AL Bergambacht,

TELEFOON (0182) 35 08 70,

EMAIL info@pcpokrimpenerwaard.nl

IBAN NL69 RABO 0130 0367 22,

KVK NR. 24379256 Rotterdam

1 Protocol Dyslexie

1.1 Wat is dyslexie?

In Nederland wordt officieel de volgende definitie van dyslexie gehanteerd:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau. (Stichting Dyslexie Nederland, 2008)

Bij dyslexie is er sprake van een ernstige lees- en/of spellingachterstand. Deze achterstand blijkt uit een onvolledige en/of moeizame automatisering van het lees- en /of spellingproces ondanks goed onderwijs. Sommige kinderen met leesproblemen lopen de achterstand weer in na een periode van effectieve begeleiding. Bij kinderen met dyslexie blijft er altijd een zekere achterstand bestaan, ook na systematische hulp. Dit verschijnsel noemen we 'didactisch resistentie'. Didactische resistentie kan worden aangetoond wanneer een leerling niet of nauwelijks vooruitgang boekt gedurende een half jaar intensieve leesbegeleiding (d.w.z. ten minste drie keer per week gedurende 20 minuten met behulp van een aantoonbaar effectieve aanpak). Dyslexie gaat dus nooit helemaal over. De mate waarin een kind er last van heeft, is afhankelijk van zijn leeftijd, het onderwijsaanbod en zijn intellectuele mogelijkheden om de lees- en/of spellingproblemen te compenseren. Extra, planmatige en intensieve didactische maatregelen leiden nauwelijks tot verbetering. Een behandelperiode van een half jaar lijkt minimaal noodzakelijk om de hardnekkigheid van de leesproblemen te kunnen vaststellen. Dyslexie is een complex probleem dat invloed heeft op het algehele functioneren van een leerling, Het komt voor binnen alle vormen van onderwijs, alle niveaus van intelligentie en is onafhankelijk van de sociaal-economische achtergrond. Wel komt dyslexie vaker voor bij jongens dan bij meisjes. Dyslexie heeft soms ook een erfelijk verband. In de meeste gevallen is er sprake van een probleem op het gebied van de verwerking van klanken (fonologische verwerking) en de toegankelijkheid van taalkennis in de hersenen. Dyslectici hebben last van decodeerproblemen. Hiermee bedoelen we, dat het omzetten van een geschreven letterreeks in de corresponderende klankcode problemen oplevert. Mensen met dyslexie hebben moeite met lezen, spellen, schrijven en vaak ook met automatiseren van bewerkingen bij rekenen.

1.1.1 Criteria voor ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED)

Het leerlingdossier wordt beoordeeld op de onderdelen achterstand, hardnekkigheid en enkelvoudigheid. Deze onderdelen moeten alle drie aan de orde zijn, voordat er sprake is van een vermoeden van EED. Hieronder volgt per onderdeel een korte toelichting op de beoordeling.

1.1.2 Achterstand

Tijdens 3 opeenvolgende meetmomenten heeft de leerling E-scores of V- (V-min) scores op de DMT leeskaarten 1+2+3 óf de leerling heeft 3 keer E of V- (V-min) scores op Cito Spelling en 3 keer lage D (V) op de DMT leeskaarten 1+2+3 tijdens 3 opeenvolgende meetmomenten. NB: Bij een doubleur worden de leesresultaten van het lezen vergeleken met leeftijdgenoten. De resultaten voor spelling worden vergeleken met klasgenoten.

1.1.3 Hardnekkigheid

Voor het aantonen van de didactische resistentie (hardnekkigheid) worden de effecten van de gepleegde interventies beoordeeld. De interventies moeten zijn beschreven in een handelingsplan.

Een leerling moet gedurende minimaal twee periodes van 10-12 weken gerichte begeleiding voor lezen en/of spelling hebben ontvangen. Wanneer tijdens het eerste meetmoment uitval wordt geconstateerd, dient het onderwijsaanbod 60 minuten per week, gedurende 10-12 weken te worden geïntensiverd. De intensivering bestaat uit extra instructie en begeleide oefening, waarbij gebruik wordt gemaakt van aanvullende materialen uit de eigen lees- en spellingmethode.

Als de leerling bij het tweede meetmoment nog steeds uitval laat zien, volgt er een extra intensieve en systematische aanpak door het inzetten van een specifieke interventie van 60 minuten per week, gedurende 10-12 weken. Deze intensivering vindt individueel of in een klein groepje plaats en is een doelgerichte begeleiding, gericht op de hiaten in de lees- en spellingvaardigheden van de leerling.

Aan deze begeleiding dient een foutenanalyse ten grondslag te liggen. Voor deze specifieke interventie moet gebruik worden gemaakt van remediërende programma's of methodieken voor lezen en spellen. Als bij de evaluatie na het derde meetmoment blijkt dat de resultaten op de lees- en spellingtoetsen zeer zwak zijn, kan worden geconcludeerd dat er sprake is van hardnekkigheid.

1.1.4 Enkelvoudigheid

Als er sprake is van comorbiditeit of als hier een vermoeden van is, wordt beoordeeld of deze belemmerend lijkt te zijn voor de behandeling. Het is van belang dat in het leerlingdossier aangetoond wordt, dat er op school geen belemmeringen in het begeleiden van de leerling geconstateerd worden of dat de gedragskenmerken van de stoornis onder controle zijn.

Voor alle genoemde punten geldt dat het aan de hoofdbehandelaar is om te bepalen of aan de eisen is voldaan. Het is van belang dat een school duidelijk en onderbouwd beargumenteert waarom wordt gedacht aan een ernstige en hardnekkige achterstand en aan een enkelvoudige problematiek. Het leerlingdossier wordt getekend door de directeur van de school.

1.2 Screening

1. Intakeformulier, waarin opgenomen is of er dyslexie in de familie zit
2. Risicoscreening in groep 2 (januari/juni)
3. Herfstsignalering

1.3 Stappenplan

Actie	Toelichting	Vervolgactie onderwijs en begeleiding
Intakeformulier, waarin opgenomen is of er dyslexie in de familie zit	Ouders vullen formulier in	Leerling wordt gevolgd dmv leerlijnen
Risicoscreening groep 2	Screening in maart en juni	Bij uitval 2 ^e keer wordt programma Bouw! ingezet of ondersteuning op zorgniveau 2 geboden
Herfstsignalering groep 3	Lijn 3	Bespreken intern uitvallers en inzet onderwijs assistent indien nodig
Hoofdmeting 1	Afname van gestandaardiseerde/ genormeerde toetsen op de hiervoor geschikte momenten	Effectief leesonderwijs op ondersteuningsniveau 1. In elk geval krijgen leerlingen die tot de zwakste 20-25% behoren extra begeleiding op minimaal ondersteuningsniveau 2.
(tussenmeting)	Eventueel vindt er een tussenmeting plaats	
Hoofdmeting 2	Afname van gestandaardiseerde/ genormeerde toetsen op de hiervoor geschikte momenten.	Effectief leesonderwijs op ondersteuningsniveau 1. In elk geval krijgen leerlingen die tot de zwakste 20-25% behoren extra begeleiding op minimaal ondersteuningsniveau 1 en 2. Leerlingen die tot de zwakste 10% behoren, krijgt begeleiding op ondersteuningsniveau 1, 2 en 3
Tussenmeting	Na een periode van 10 – 12 weken intensieve begeleiding vindt er een tussenmeting plaats. Ruwe scores en vaardigheidsscores van een	Voortzetting van de (extra) begeleiding op

	leerling worden vergeleken met de scores van hoofdmeting 2 om effect van begeleiding te bepalen. Daarna volgt er een tweede periode van 10-12 weken intensieve begeleiding.	ondersteuningsniveau 1, 2 en 3 met eventuele aanpassingen.
Hoofdmeting 3	Afname van gestandaardiseerde/ genormeerde toetsen op de hiervoor geschikte momenten.	Bepaald wordt welke begeleiding een leerling vervolgens nodig heeft op school en of een leerling voor doorverwijzing naar de zorg in aanmerking komt.
Doorverwijzing?	Een leerling komt voor doorverwijzing naar de zorg in aanmerking als: 1. De scores op de 3 hoofdmetingen waren: • Woordlezen (E score- laagste 10 %) Of • Woordlezen (D score-laagste 20%) • Spelling (E score laagste 10%)	Ook tijdens en na de behandeling in de zorg krijgen leerlingen extra begeleiding. Hoe de leerling in het onderwijs kan worden begeleid wordt afgestemd met de zorgleerling, de leerkracht en ouders.

Zorgniveau 1

Goed leesonderwijs met aandacht voor verschillen tussen leerlingen.

Zorgniveau 2

Intensivering met extra instructie- en oefentijd. Dit betreft de leerlingen die in een groepje extra instructie krijgen en meer leestijd.

Zorgniveau 3

Inzet van specifieke lees- en spellinginterventies. Het aanbod op zorgniveau 1 en 2 blijft gehandhaafd. Voor deze leerlingen is een individueel handelingsplan opgesteld met als extra: minimaal 3x 20 minuten per week intensieve op de leerling toegespitste instructie en oefening die zowel individueel als gericht op een kleine groep (max. 4 leerlingen) mag zijn. Of een jaar lang 30 minuten per week. Er wordt gebruik gemaakt van erkende materialen en methodieken/ methoden. Als deze interventie niet effectief blijkt kan aangemeld worden voor een dyslexieonderzoek.

Zorgniveau 4

Zorg door een specialist na bewezen dyslexie.

2 Dyslexieonderzoek

2.1 Zoek een behandelaar

<http://www.zorgkeuzemiddenholland.nl/Jeugd>

Ervaring die wij hebben:

- Driestar Educatief
- Onderwijsadvies
- Braams

2.2 Ouders melden zich aan.

Na overleg tussen IB/leerkracht en ouders vullen ouders de oudervragenlijst in. Deze is vaak op de website te vinden.

2.3 School

IB' er / leerkracht vult het schooldossier in, via de documenten op de site. Hier staat precies wat iedere aanbieder wil weten. Je moet kunnen aantonen dat je een halfjaar 3 keer per week 20 min intensief aanbod hebt gegeven.

2.4 Behandelaar

- Screent het dossier en geeft aan of er een onderzoek gaat plaatsvinden.
- Communiqueert die naar school en ouders.
- Behandelaar vraagt een beschikking aan bij de gemeente.

2.5 Behandeling

Als de beschikking is afgegeven, geeft de behandelaar aan dat het onderzoek wordt gestart en wanneer de behandeling kan starten.

Tijdens de behandeling worden afspraken gemaakt over de afname van leestoetsen en het aanbod op school.

3 Meer informatie

- Protocol dyslexie groep 1 en 2
- Protocol dyslexie groep 3
- Protocol dyslexie groep 4
- Protocol dyslexie groep 5 tot en met 8